

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

TARİH DERSİ

2019 – 2020
Eğitim Öğretim Yılı
İkinci Dönem

ÖĞRETİM PROGRAMI
(Kritik konu ve kazanımlar)

(11. Sınıf)

11. SINIF

ÜNİTELER	MEVCUT KAZANIM SAYISI	KRİTİK KAZANIM SAYISI	KRİTİK OLMAYAN KAZANIM SAYISI
4. ÜNİTE: DEVİRİMLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ	5	5	-
5. ÜNİTE: SERMAYE VE EMEK	3	3	-
6. ÜNİTE: XIX VE XX. YÜZYILDA DEĞİŞEN GÜNDELİK HAYAT	2	2	-
TOPLAM	10	10	-

KAZANIM VE AÇIKLAMALAR

4. ÜNİTE: DEVİRİMLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ

11.4.1. Fransız İhtilali ve Avrupa'da Sanayi Devrimi ile birlikte devlet-toplum ilişkilerinde meydana gelen dönüşümü kavrar.

- a) Fransız İhtilali ile ortaya çıkan fikir akımlarının; imparatorlukların (Avusturya-Macaristan, Rusya ve Osmanlı) siyasi hayatlarına etkilerine ilişkin örneklere yer verilir. Bu bağlamda Avrupa devletlerinin Balkanlara yönelik politikalarının Osmanlı Devleti'ne etkilerine (Sırp İsyanı, Rum İsyanı ve Navarin Olayı) değinilir. Bu olayların detaylarına girilmez.
- b) Avrupa'daki 1830-1848 İhtilallerinin sosyo-ekonomik ve sosyo-politik etkileri kısaca vurgulanır.
- c) Avrupa modern siyasi ideolojileri (liberalizm, kapitalizm, sosyalizm, Marksizm) tanıtarak bunların toplumsal etkilerine değinilir.
- ç) Avrupa'da Sanayi İnkılabı sonrasında belirginleşen sınıflı toplum yapısının mutlakiyetçi monarşilerin anayasal monarşilere dönüşmesi üzerindeki etkisi vurgulanır.

(Kazanım değişen dünya dengelerini anlamlandırmak için vazgeçilmezdir.)

11.4.2. Osmanlı Devleti'nde modern ordu teşkilatı ve yurttaş askerliği konularındaki düzenlemelerin siyasi ve sosyal boyutlarını analiz eder.

- b) Osmanlı Devleti'nin Batı tipi yeni bir düzenli ordu kurma projelerinin (Nizam-ı Cedit, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ve Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye, Asâkir-i Nizamiye), dış askerî rekabete ayak uydurma arzusunun yanı sıra merkezî idarenin otoritesini arttırma amaçlı çabalar olduğu vurgulanır.

(Kazanım tüm program boyunca sadece burada ele alınmaktadır.)

11.4.3. Ulus devletleşme ve endüstrileşme süreçlerinin sosyal hayata yansımalarını analiz eder.

- a) XIX. yüzyılda artan politik-askerî ve sosyo-ekonomik ihtiyaçlar çerçevesinde devlet idarecilerinin ülkelerindeki nüfusu artırmaya çalıştıkları ve demografik gücü bir millî güç unsuru olarak kullandıkları vurgulanır.
- b) Ulaşım ve haberleşme sektörlerindeki gelişmelerin (demiryolu, telgraf) merkezî idarelere hâkimiyet alanları üzerindeki otoritelerini arttırma imkânı vermesi Osmanlı Devleti örneği üzerinden ele alınır.
- ç) Avrupa devletleriyle girilen siyasi ve askerî rekabet çerçevesinde açılan kurumlara (Hendesehane ve Mühendishaneler, Mekteb-i Harbiye, Tıbbiye, Mülkiye ve diğer meslek okulları) ve II. Mahmud Dönemi'nden itibaren zorunlu örgün eğitimin başlatılmasına değinilir.
- d) Osmanlı Devleti'nde açılan yabancı ve misyoner okulları ile azınlık okullarına değinilerek II. Abdülhamit Dönemi'nde devlet tarafından kurulan okullar kısaca ele alınır.

(Kazanım 12. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin 3. ünitesi için ön koşuldur.)

11.4.4. Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı ve Kanun-ı Esasi'nin içeriklerini küresel ve yerel siyasi şartlar bağlamında değerlendirir.

- a) Sened-i İttifak, Tanzimat ve Islahat Fermanları ile Kanun-ı Esasî; uluslararası güçler, yerel siyasi aktörler ve ahalinin kriz dönemlerindeki farklı taleplerinin merkezî idare tarafından uzlaştırılmasına yönelik çabalar olarak ele alınır.
- b) Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemlerinde Osmanlı hukuk sisteminde meydana gelen değişiklikler ve çıkarılan başlıca kanunlar ana hatlarıyla ele alınır.
- c) Osmanlı Devleti'nin dağılmasını önlemeye yönelik Üç Tarz-ı Siyaset olarak bilinen fikir akımları üzerinde durulur.
- ç) Meşrutiyet Dönemlerinde yapılan mebus seçimlerinin ve çok partili hayata geçiş denemelerinin demokratikleşme yolunda atılan adımlar olduğu vurgulanır.

(Kazanım 12. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin 1. ünitesi için ön koşuldur.)

11.4.5. 1876-1913 arasında gerçekleştirilen darbelerin Osmanlı siyasi hayatı üzerindeki etkilerini değerlendirir.

- a) 1876, 1909 ve 1913 darbelerinin aktörlerine, iç ve dış sebeplerine, gerçekleştirilme şekillerine ve sosyo-politik sonuçlarına değinilir.

(Kazanım 12. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin 1. ünitesi için ön koşuldur.)

5. ÜNİTE: SERMAYE VE EMEK

11.5.1. Sanayi İnkılabı öncesindeki üretim tarzı ile endüstriyel üretim tarzı arasındaki farkları açıklar.

El emeğine dayalı zirai üretim ve zanaat üretimi ile endüstriyel üretim arasındaki farklılıklar üzerinde durulur.

(Kazanım tüm program boyunca sadece burada ele alınmaktadır.)

11.5.2. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde endüstriyel üretime geçiş çabalarını ve bu süreçte yaşanan zorlukları analiz eder.

a) Devletin ve özel sektörün sanayileşme çabalarının önündeki engeller (sermaye, bilim ve teknoloji, yetişmiş personel ve uzun vadeli strateji konularındaki yetersizlikler) üzerinde durulur.

b) Küresel kapitalist güçlerle rekabet etme konusundaki zorluklar; 1838 Balta Limanı Antlaşması örneğinden hareketle gümrük ve ticaret antlaşmalarının sınırlayıcılığı ve yerli üretim yerine ithalatın tercih edilmesi ele alınır.

c) Sömürgecilik ile küresel kapitalizm arasındaki ilişkinin sosyal ve ekonomik hayata etkilerine (kölelik, asimilasyon ile hammadde, işgücü ve pazar ihtiyacı) değinilir.

(Kazanım 12. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin 1. ünitesi için ön koşuldur.)

11.5.3. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde hükûmetlerin ekonomik hayat üzerinde kontrol sağlamaya yönelik çabalarını ekonomik ve politik açılarından değerlendirir.

a) Kapitalist dünya ekonomisinin etkilerinin yanında plansız ve kontrolsüz kamu harcamaları ve artan savaş maliyetleri dolayısıyla 1856'dan sonraki süreçte kamu maliyesinde yaşanan borç krizleri sonucunda Düyûn-ı Umûmiye İdaresinin kurulması ele alınır.

(Kazanım 12. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin 1. ünitesi için ön koşuldur.)

6. ÜNİTE: XIX VE XX. YÜZYILDA DEĞİŞEN GÜNDELİK HAYAT

11.6.1. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerindeki nüfus hareketlerinin siyasi, askerî ve ekonomik sebep ve sonuçlarını açıklar.

b) Osmanlı Devleti'nin savaşlar ve siyasi anlaşmalar sonucunda toprak kaybetmesi sonrasında başlayan Türk ve Müslüman ahalinin Anadolu'ya doğru zorunlu göçlerinin sonuçları üzerinde durulur.

(Kazanım tüm program boyunca sadece burada ele alınmaktadır.)

11.6.2. Modernleşmeyle birlikte sosyal, ekonomik ve politik anlayışta yaşanan değişim ve dönüşümlerin gündelik hayata etkilerini analiz eder.

a) Tüketim kalıplarının tek tipleştirilmesi ile büyük nüfuslu şehir ve metropollerin kurulmasının olumlu ve olumsuz sonuçlarına değinilir.

b) XIX. yüzyılda gazetelerin ve diğer süreli yayınların artmasıyla birlikte kamuoyu kavramının sosyal bir gerçeklik hâline geldiğine değinilir.

(Kazanım tüm program boyunca sadece burada ele alınmaktadır.)